

Отже, підсумовуючи вище наведене необхідно зазначити, що судові докази – єдине поняття, що становить взаємозв'язок відомостей про будь-які дані на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи та засобів доказування, що містять ці дані.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
2. Абрамов С.Н. Гражданский процесс: учебник для юридических школ / С.Н. Абрамов. М.: Юридическое издательство МЮ СССР, 1946. С. 68
3. Васильковский Е.В. Учебник гражданского процесса. - 2-е изд., перераб. - М., 1917.
4. Курьлев С.В. Основы теории доказывания в советском правосудии. – Минск, 1956.
5. Фаткулин Ф.Н. Общие проблемы процессуального доказывания. – Казань, 1986. Советский гражданский процесс / Под ред. М.С. Шакарян. – М., 1985.
6. Гражданский процесс / Под ред. В.А. Мусина, Н.А. Чечиной, Д.М. Чечота. – М., 1986.
7. Цюра Т. В. Суб'єкти доказування та оцінки доказів у цивільному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2005.
8. Цивільний процес України : Підручник / За заг. ред. Р.М. Мінченко; ред. І.В. Андронов. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2016.
9. Иванов О.В. Принцип объективной истины в советском гражданском процессе: (Лекция для студентов вечернего отд-ния) / Моск. гос ун-т им. М.В. Ломоносова. Юрид. фак. Кафедра гражд. процесса. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1964.
10. Ульянова Л.Т. Оценка доказательств судом первой инстанции. М.: Госюриздат, 1959.
11. Гражданский процесс / Под ред В.В. Комарова. Харьков, 2001.
12. Иванов О.В. Объективная истина в советском гражданском процессе. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. М., 1964.
13. Курс цивільного процесу : підручник / В.В. Комаров, А.В. Бігун, В.В. Баранкова та ін. ; за ред. В.В. Комарова. Х. : Право, 2011.

Гоголо Регіна Францівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»,

ПРЕЗУМПЦІЯ «ПРАВОМІРНОСТІ» ТА «БЕЗСПІРНОСТІ ВИМОГ» ВИКОНАВЧОГО НАПISУ НОТАРІУСА

Відповідно до статті 87 Закону України «Про нотаріат» для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість. Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному

порядку на підставі виконавчих написів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Статтею 88 Закону України «Про нотаріат» визначено умови вчинення виконавчих написів. Відповідно до приписів цієї статті Закону нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями – не більше одного року. Якщо для вимоги, за якою видається виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис видається у межах цього строку.

Наказом Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України» передбачено, що безспірність заборгованості підтверджують документи, передбачені постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів».

Стаття 50 Закону України «Про нотаріат» передбачає, що нотаріальна дія або відмова у її вчиненні, нотаріальний акт оскаржуються до суду. Право на оскарження нотаріальної дії або відмови у її вчиненні, нотаріального акта має особа, прав та інтересів якої стосуються такі дії чи акти.

Відповідно до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, заборгованість або інша відповідальність боржника визнається безспірною і не потребує додаткового доказування, тобто не вимагається документ, що підтверджував би відсутність чи наявність спору між боржником і кредитором, апріорі ці відносини повинні мати безспірний характер.

У свою чергу, більшість виконавчих написів оскаржується, оскільки однією з причин цього явища є незалучення до нотаріального провадження з вчинення виконавчого напису боржників. Особа, щодо якої вчиняється виконавчий напис, позбавлена можливості брати участь у даному нотаріальному процесі, тому доцільним було б документальне підтвердження

погодження суми боргу сторонами або неналежного виконання зобов'язання, але дана теорія буде мати місце тільки в тому разі, якщо боржник добросовісний та погоджується, що не виконує або ж неналежно виконує зобов'язання, бо в протилежному разі звернення до нотаріуса стає безпідставним.

Аналізуючи зміст безспірності заборгованості, тобто заборгованості боржника, яка виключає можливість спору з боку боржника щодо її розміру, строку, за який вона нарахована, а відтак, і документи, які підтверджують її безспірність і на підставі яких нотаріуси здійснюють виконавчі написи, мають бути однозначними, беззаперечними та стовідсотково підтверджувати наявність у боржника заборгованості перед кредитором саме в такому розмірі.

Водночас спірні правовідносини об'єктивно не можуть існувати в межах нотаріальної діяльності. Тому обґрунтованим здається висновок про відмову у вчиненні нотаріальної дії в разі наявності спору. Саме з цього виходить і нотаріальна, і судова практика на сьогодні. При цьому вчинення виконавчого напису передбачає безспірність і в розумінні її як безперечності пред'явлення нотаріусом доказів, і в контексті відсутності спорів між кредитором та боржником.

Інший шлях вирішення цієї проблеми – надання згідно ч. 6 ст. 14 Цивільного процесуального кодексу України нотаріусам, приватним виконавцям доступу до Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та практичної можливості отримання з неї відомостей, що підтверджували б наявність чи відсутність судового спору між кредитором та боржником так, як наприклад, при вчиненні правочину нотаріус перевіряє відомості про податкові застави в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна, а також відомості з інших реєстрів, доступ до яких надано нотаріусам.

Можливість такого доступу передбачена ст. 14 Цивільного процесуального кодексу України, де крім фізичних та юридичних осіб вказані нотаріуси, яким може надаватися інформація про стан розгляду судових справ у випадках, встановлених законом. Так, за зареєстрованою ухвалою про відкриття провадження в цивільній або іншій справі у нотаріуса з'являється

можливість виявити наявність спору про право, в якому беруть участь ті самі сторони або об'єкти тощо.

Слід також враховувати правову позицію Верховного Суду, а саме – на час вчинення виконавчого напису заборгованість не може вважатись безспірною, якщо в суді вже існує спір щодо розміру заборгованості за кредитним договором, який є підставою стягнення. З останньою позицією можна абсолютно погодитися, оскільки вона відповідає Закону України «Про нотаріат».

Така нотаріальна дія, як виконавчий напис, за час свого існування підтвердила свою очевидну необхідність та простоту механізму втілення, але прогалини в законодавстві, зокрема щодо документів, які підтверджують безспірність заборгованості боржника не дають змоги в повній мірі розкрити значимість цього інституту.

Отже, основною метою вчинення виконавчого напису – надання стягувачу можливості в позасудовому порядку реалізувати його право на примусове виконання зобов'язання боржником.

Список використаної літератури:

1. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-ХІІ //Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №39, Ст. 383.
2. Мала енциклопедія нотаріуса: Виконавчий напис нотаріуса // наук.-практ. журнал. – Харків: Страйд, 2005. –№ 4 (22). – С. 74
3. [Северова О. С.](#) // До питання про виконавчий напис нотаріуса як нотаріальну форму захисту прав громадян. – № 3. – Київ:Юридична література, 2012. – С. 102–103
4. Постанова Верховного Суду України від 04.03.2015 р. по справі № 6-27цс15.

Голубцова Олена Олександрівна,

старший викладач кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПРАВ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Всі справи окремого провадження можна розподілити на три групи: справи про зміну правового статусу фізичної особи та встановлення фактів, що мають юридичне значення, справи про визнання або відновлення